

Smlouva o převodu obchodního podílu

Ve smlouvě o převodu obchodního podílu lze dohodnout, jaké vlastnosti musí obchodní podíl (podnik společnosti, o jejíž obchodní podíl jde) mít. V takovém případě pak lze použít právní úpravu odpovědnosti za vady zboží.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 5452/2008, ze dne 26.10.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci společnosti C. s. r. o., se sídlem v P., zastoupené Mgr. M. Č., advokátem, se sídlem v P., proti J. B., zastoupenému JUDr. Z. Š., advokátkou, se sídlem v P., o zaplacení 1,445.168,63 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 41 Cm 276/2006, o dovolání navrhovatelky proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 15. září 2008, č. j. 14 Cmo 453/2007 - 75 tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15. září 2008, č. j. 14 Cmo 453/2007 - 75 se zrušují a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem potvrdil odvolací soud rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. června 2007, č. j. 41 Cm 276/2006 - 53, kterým tento soud zamítl žalobu o zaplacení 1,445.168,63 Kč s 2% úrokem z prodlení z této částky od 1. června 2004 do zaplacení, z důvodu vypořádání práv z odpovědnosti za vady slevou z ceny za převod obchodního podílu.

Soud prvního stupně založil zamítavé rozhodnutí na tom, že navrhovatel nepředložil - přes poučení soudu podle ustanovení § 118a občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“) - k tvrzením, jimiž odůvodňoval svůj nárok, žádný důkaz a neunesl tedy důkazní břemeno.

Odvolací soud vycházel z toho, že:

1. Mezi J. B. (dále jen „převodce“) a právními předchůdci společnosti C. s. r. o., (dále jen „společnost“) R. B. a Ing. M. V. jako nabyvateli byla dne 31. května 2004 uzavřena smlouva o převodu obchodního podílu ve společnosti M. spol. s r. o. (dále jen „smlouva“).
2. Převodce převedl na nabyvatele celý svůj obchodní podíl ve výši 100 % tak, že každý z nich se stal majitelem obchodního podílu ve výši 50 %. Cena byla dohodnuta ve výši 9,013.000,- Kč, aniž bylo ve smlouvě uvedeno, jakým způsobem byla stanovena.
3. Příloha č. 1 ke smlouvě obsahuje přehled závazků a pohledávek společnosti, podle kterého činí závazky po splatnosti 2,779.200,24 Kč a pohledávky 1,030.007,91 Kč.
4. Právní předchůdci společnosti se domáhali zaplacení žalované částky s poukazem na to, že po převzetí účetních dokladů a provedení hloubkové kontroly vyšlo najevo, že ekonomický stav společnosti M. spol. s r. o. prezentovaný převodcem neodpovídá skutečnosti. V účetnictví chyběla celá řada dokladů a skutečné závazky společnosti byly o 1,229.547,22 Kč vyšší, než bylo uvedeno v příloze č. 1 smlouvy a v důsledku oprávněných zápočtu subjektů, které odebíraly od společnosti M. spol. s r. o. zboží, jí bylo uhrazeno na pohledávkách méně, než bylo uvedeno v příloze č. 1 smlouvy.

Odvolací soud uzavřel, že nešlo o prodej podniku dle § 476 a násl. obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“), takže aplikace ustanovení § 486 obch. zák. o přiměřené slevě z kupní ceny za vady podniku nepřichází vůbec v úvahu. Obchodní podíl není zbožím ve smyslu § 409 obch. zák., a proto při jeho převodu nelze aplikovat ustanovení § 422 a násl. obch. zák.

Podle odvolacího soudu je určení ceny při úplatném převodu obchodního podílu předmětem smluvní svobody stran. V projednávané věci je cena obchodního podílu a způsob jejího splácení stanovena v čl. II smlouvy o jeho převodu, aniž by byla čímkoli podmíněna. Předmětná smlouva neobsahuje ani žádné ujednání o důvodu pro odstoupení od smlouvy. Přitom v obchodních vztazích je na každém, aby se s vyvinutím maximálního úsilí staral o svá práva. To, že nabyvatelé (jak uvádí sama společnost) neznali trh a neměli zkušenosti v daném oboru, bylo jejich podnikatelským rizikem a z jejich pohledu, jak se později ukázalo, zřejmě nešlo o dobrý obchod. Pro případ, že nabyvatelé byli při uzavírání smlouvy uvedeni v omyl, poskytuje § 49a občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“) ochranu v možnosti namítnout relativní neplatnost smlouvy; takový postup však nabyvatelé nezvolili a požadovali slevu z ceny za převod při zachování právních vztahů smlouvou o převodu nastolených.

Odvolací soud proto uzavřel, že požadavek žalobkyně na slevu z ceny za převod obchodního podílu ze žádného zákonného ustanovení nevyplývá. Přisvědčil soudu prvního stupně, že společnost neunesla, přes poučení soudem, břemeno tvrzení a důkazní břemeno k výši požadované slevy. To však stěžejním důvodem pro zamítnutí návrhu nebylo a ani odvolací soud proto neshledal důvod pro provedení společností navrhovaných důkazů.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala společnost dovolání. Co do jeho přípustnosti odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., co do důvodu na § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.

Dovolatelka namítá, že veškerá ustanovení smlouvy, byla porušena. Po úplném převzetí společnosti nabyvateli vyšlo při provedení hloubkové kontroly a převzetí účetních dokladů najevo, že skutečný hospodářský stav společnosti neodpovídá údajům uváděným v přílohách smlouvy. V účetnictví chyběla řada účetních dokladů, nákladových položek a závazků, a proto účetnictví neposkytovalo přesný obraz o hospodářské situaci společnosti, která byla pro nabyvatele při koupi obchodních podílů stěžejní. Nabyvatelé tedy nebyli převodcem řádně poučeni o stavu společnosti, ale naopak byli uvedeni v omyl a následně, když se pokoušeli v souladu s ustanoveními přílohy č. 2 čl. II. o uplatnění nároku na náhradu škody po převodci, nebylo jim vyhověno.

Dovolatelka má za to, že „došlo k omylu podstatnému pro právní úkon, jelikož omyl se týkal podstatné vlastnosti předmětu smlouvy (error in qualitate), která byla pro uskutečnění předmětného právního úkonu – uzavření smlouvy podle projevené vůle nabyvatelů – rozhodující“. Převodce vyvolal u nabyvatelů mylný dojem ohledně stavu společnosti M. spol. s r. o., „jelikož neuvedl správný a účetnictví odpovídající stav aktiv a pasiv, ačkoli se k tomu zavázal ve smlouvě.“

Dovolatelka podrobuje kritice závěr odvolacího soudu, že cena sjednaná za převod obchodního podílu byla smluvní, a proto z ní neplyne nárok na slevu z této ceny. Namítá, že je třeba odlišovat „výši“ obchodního podílu od „hodnoty podílu“; zatímco „výše“ obchodního podílu je relativně stálou veličinou, hodnota podílu se mění podle výsledků hospodaření společnosti a je závislá na rozsahu práv a povinností společníka a na hodnotě čistého obchodního majetku společnosti. Jelikož skutečná hodnota byla jiná, než převodce tvrdil, cítí se dovolatelka podvedena a smluvenou cenu považuje za nadhodnocenou. V případě, že po uzavření smlouvy vyjde najevo jakákoli vada převáděného předmětu, musí mít jeho nabyvatel možnost se domoci spravedlivého odškodnění i za situace, kdy nemá zájem tento předmět vracet jeho převodci.

Nabyvatelé obchodního podílu tak sice měli možnost dovolat se relativní neplatnosti právního úkonu v souladu s ustanovením § 40a obč. zák., s odkazem na ustanovení § 49a obč. zák., avšak k takovému řešení nechtěli přistoupit z důvodu náročnosti převzetí společnosti a s tím spojenými náklady, a proto trvají na nároku na slevu z „kupní ceny“ obchodního podílu. Nárok na slevu z ceny pak odvozují z právní úpravy kupní smlouvy, kterou dle názoru dovolatelky lze v určitých mezích analogicky vztáhnout na smlouvu o převodu obchodního podílu v případech, které ustanovení § 115 nebo jiné ustanovení obchodního zákoníku neřeší.

Proto navrhuje, aby dovolací soud zrušil napadený rozsudek odvolacího soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Převodce ve vyjádření k dovolání namítá, že dovolatelka při žádném z jednání nenavrhl žádný relevantní důkaz na podporu svých tvrzení. Požadavek slevy z ceny za převedený obchodní podíl považuje za nástroj pro odůvodnění nezaplacení některé ze splátek za převod obchodního podílu. Dovolání považuje za nepřipustné.

Dovolání je přípustné pro řešení otázky, zda převodce ze smlouvy o převodu obchodního podílu odpovídá za vady plnění z této smlouvy.

K tomu dovolací soud uzavřel, že je správný závěr odvolacího soudu, že smlouva o úplatném převodu obchodního podílu není kupní smlouvou podle ustanovení § 409 a násl. obch. zák., proto na takový převod nelze – přímo – vztáhnout právní úpravu odpovědnosti za vady zboží.

Podle § 61 odst. 1 obch. zák. představuje (obchodní) podíl účast společníka ve společnosti a z ní plynoucí práva a povinnosti; to platí i pro podíl v akciové společnosti, který je (jako jediný z obchodních společností upravených obchodním zákoníkem) představován cenným papírem – akcií, popř. zatímním listem.

Pro úplatný převod akcií (tj. podílů v akciové společnosti), určuje ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. [591/1992](#) Sb., že se řídí úpravou kupní smlouvy v obchodním zákoníku, „pokud z tohoto zákona nebo povahy věci nevyplývá něco jiného“. Ustanovení § 115 obch. zák. však pro úplatný převod obchodního podílu obdobnou úpravu neobsahuje.

Proto se dovolací soud zabýval tím, zda je při úplatném převodu obchodního podílu možná analogická aplikace ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. [591/1992](#) Sb., a zda je tedy možné na takový převod aplikovat – v rozsahu vyplývajícím z ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. [591/1991](#) Sb. – právní úpravu odpovědnosti za vady z kupní smlouvy podle obchodního zákoníku a dospěl k závěru, že taková aplikace je – per analogiam – možná.

Právní úprava odpovědnosti za vady je právní institut, jehož účelem je působit při porušení právní povinnosti založené smlouvou k (náhradnímu) dosažení toho, co strany zamýšlely při uzavření smlouvy, tj. k řádnému splnění a uspokojení práv nabyvatele (v teorii k tomu viz např. Knappová, M., Švestka, J. a kol.. Občanské právo hmotné, sv. II. páté vydání, 2008, Wolters Kluwer, Česká republika s. 95).

Nejvyšší soud neshledává žádného důvodu, proč by měl být nabyvatel (obchodního) podílu ve společnosti s ručením omezeným, uvedené ochrany – na rozdíl od nabyvatele podílu (akcie) v akciové společnosti – zbaven.

Je sice pravdou, jak uvedl odvolací soud, že určení ceny je při úplatném převodu obchodního podílu předmětem smluvní svobody stran. A pravdou je i to, že v obchodních vztazích je na každém, aby se s vyvinutím maximálního úsilí staral o svá práva, přičemž to, že nabyvatelé neznali trh a neměli zkušenosti v daném oboru, bylo jejich podnikatelským rizikem. Uvedené závěry však nevypovídají ničeho o tom, proč by měli být nabyvatelé obchodního podílu zbaveni ochrany poskytované nabyvatelům akcií. K tomu je ještě třeba dodat, že kupující ze smlouvy o prodeji zboží, jehož ochrana před vadným plněním se řídí právní úpravou odpovědnosti za vady zboží, je podnikatelem, což nabyvatel obchodního podílu být nemusí, přičemž při prodeji zboží je cena rovněž předmětem smluvní svobody a trhu neznalý kupující podstupuje také v souvislosti s jeho nabytím podnikatelské riziko. Přesto mu ale zákon ochranu proti porušení povinnosti plnit řádně, poskytuje.

Vzhledem k uvedenému závěru se dovolací soud zabýval i tím, v jakém rozsahu lze při analogické

aplikaci právní úpravy § 13 odst. 1 zákona č. [591/1992](#) Sb. právní úpravu odpovědnosti za vady zboží při úplatném převodu obchodního podílu použít. Určuje-li totiž uvedené ustanovení, že se právní úprava kupní smlouvy v obchodním zákoníku použije pro úplatný převod cenných papírů nevyplývá-li z povahy věci něco jiného, je třeba zkoumat, zda z povahy obchodního podílu jako předmětu převodu neplyne, že úpravu odpovědnosti za vady zboží nelze použít vůbec, případně, že ji lze použít pouze v omezeném rozsahu.

K tomu Nejvyšší soud uzavřel, že není pochyb o tom, že obchodní podíl jako předmět převodu rozhodně nelze ztotožňovat se zbožím. Tento závěr lze učinit především z toho, že zatímco u zboží lze, jak vyplývá z ustanovení § 420 odst. 2 obč. zák. vycházet při posuzování případných vad z toho, že zboží musí mít jakost a provedení jež se hodí pro účel stanovený ve smlouvě, nebo není-li tento účel ve smlouvě stanoven, pro účel, k němuž se takové zboží zpravidla užívá, u obchodního podílu z účelu užití vzhledem k jeho individuální povaze zásadně vycházet nelze. Nepochybně však je možné, aby si strany smlouvy o převodu obchodního podílu dohodly, jaké „vlastnosti“ musí obchodní podíl, resp. – zprostředkovaně – podnik společnosti o jejíž obchodní podíl jde, mít. Pokud jde o takové dohodnuté (vymíněné) vlastnosti obchodního podílu (k němu příslušejícího podniku), lze podle přesvědčení Nejvyššího soudu, právní úpravu odpovědnosti za vady zboží použít.

Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud rozsudek odvolacího soudu podle § 243b odst. 3, věty za středníkem a odst. 3 věty první o. s. ř. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3, věta první, o. s. ř.).

Právní názor dovolacího soudu je pro odvolací soud i pro soud prvního stupně závazný (§ 243d odst. 1, věta druhá a § 226 odst. 1 o. s. ř.).

Podle ustanovení § 200e odst. 1 a 3 ve vazbě na ustanovení § 9 odst. 3 písm. g) o. s. ř. se ve sporech z právních vztahů ze smluv, jimiž se převádí podíl společníka rozhoduje usnesením. Rozhodnutí odvolacího soudu má proto povahu usnesení, i když tak není označeno, a proto také dovolací soud rozhodl ve věci usnesením. Uvedený nedostatek označení však není takovou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí věci a nezakládá některý z důvodů zmatečnosti.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)